

Mottagningskontroll med anledning av Obama nungara - Lövplattmasken

Kontrollprogram

Samtliga anställda på plantskolan ska få information om lövplattmasken *Obama nungara* innehållande utseende i olika stadier, var den kan hittas, och vilka regler som gäller. Vid uppdatering gällande reglerna sker ny information vid närmast efterföljande morgonmöte.

1. Vid lossning av transporter med inkommande importerat växtmaterial ställs detta på den avgränsade ytan vid **Bio 1 & 2**. Vid risk för kyla ställs känsliga plantor i den varma packhallen.

Okontrollerade växter i påse samt okulärt kontrollerade träd & solitärbuskar i hårdkruka ställs på **XDR B**.

2. Chaufförer som vill sopa ur lastbil efter lossning ska hänvisas till särskilda kärl märkt med **"Ej till kompost"**. Innehållet ska sedan destrueras genom förbränning.
3. Vid varumottagning av växter i Brandsoft tilldelas följande beteckningar i lagret under kolumn **"KODE"**.
 - Ej = ej genomgången okulär besiktning eller ej genomförd åtgärd av växten
 - A = växter behöver ej kollas upp // klump, barrotade
4. Därefter genomförs noggrann kontroll av samtliga växter av följande slag:
 - Värmebehandling
 - Okulär kontroll
 - Köldbehandling

Emballage kontrolleras genom okulär kontroll eller köldbehandling.

Kontrollmetoder

Värmebehandling av växter

- Växter sätts i vattenbad
- När sista krukan placeras i vattenbadet och har uppnått 40 grader startas timer på 15 min.
- Efter 15 minuter ska 5% av de värmebehandlade växterna kontrolleras okulärt.

Uppdaterad: 2026-08-26

Okulär kontroll av växter & emballage:

- Kontroll av CC-vagnars hyllor.
- Kontroll under krukorna & lyft av kruka för att undersöka jordklump
- Kontroll av rotklumpen samt insidan av krukan.
- Kontroll under tråg och backar.
- Kontroller görs med ficklampa vid dålig ljus för att lättare upptäcka masken.
- Kontrollanten använder handskar för att skydda huden mot maskens slem.
- Vid fynd placeras maskar i behållare märkta med "Obama" för avlivning.

Köldbehandling av växter & emballage:

- Används på växter som är i vila.
- Växterna placeras i kylan och temperaturen sänks till -3 grader i 24 timmar.
- Temperaturgivare placeras på strategiska platser i partiet för att säkerställa att tillräckligt låg temperatur uppnåtts för hela rotklumpen.
- Växterna ställs så att extra utrymme finns mellan kollin för att kylan lättare ska tränga in mellan krukorna.

5. Växter där vi efter värmebehandling eller köldbekandling inte hittat några *Obama nungara* placeras på **X2 (CO-busk) eller X1 (Perenner & kläng)** och klareras för omgående orderplock och utleverans.

Perenner där vi efter kontroll inte hittat några *Obama nungara* kan placeras på **X1** och klareras för omgående orderplock och utleverans.

6. Efter genomförd kontroll anges följande beteckningar i lagret under kolumn "KODE":
- VB = Värmebehandlat
 - KB = Kylbehandlat
7. På följesedel skrivs vilken kontrollmetod som använts, datum för slutförande samt initialer från den som bockar av följesedeln.

Undantag

Växter av familjen *Crambe* samt *Rheum* kan ej värmebehandlas under vegeterat tillstånd. Dessa kontrolleras okulärt eller köldbekandlas beroende på säsong.

Uppdaterad: 2026-08-26

Vid fynd

- Om lövplattmask upptäcks i växter eller emballage efter okulär kontroll ställs hela partiet i karantän på **utmärkta bord på Bio 2**, avgränsat och uppmärkt med ankomstdatum, i väntan på värmebehandling för sanering.

Växter i karantän som ej kan värmebehandlas kontrolleras igen dagen därpå. Om ytterligare fynd görs stannar partiet i karantän, kontrolleras dagligen tills inga nya fynd görs på **3 dagar**. Därefter kan partiet flyttas till **eget bord vid BIO 2** för orderplock och utleverans.

- Vid fynd efter okulär kontroll anges följande beteckningar i lagret under kolumn "KODE":

- F = fynd av Obama

- Fynd av *Obama nungara* efter okulär kontroll dokumenteras i formuläret **Mottagningsprotokoll Obama** som ligger på intranätet under **15 Obama**. Levande maskar samlas in i behållare och avlivas i upphettat vatten i packhallskontoret. Rapportering av fynd görs månatligen till Länsstyrelsen i Västra Götaland.

- Rapportering av fynd görs även till vår leverantör.

- Städning av karantärsbäddarna görs med särskilda redskap, och uppsamlat material läggs i särskild behållare för destruering via förbränning.

- Vid utleverans av importerade växter ska skriftlig information om lövplattmasken skickas med tillsammans med följesedel och växtpass.

Vi kommer att göra vårt yttersta för att inte sprida lövplattmasken *Obama nungara* vidare med våra utleveranser. De stora maskarna syns vid okulära kontroller, men ägg och små maskar gör inte det. Därför kan vi *inte* garantera att importerat växtmaterial är helt fritt från lövplattmask trots rigorösa kontroller och utökade rutiner.

Samma regler gäller för alla som hanterar växtmaterial. Vi förutsätter att även våra kunder upprättar kontrollrutiner. Om ni hittar lövplattmask i något som vi levererat ska ni avlägsna masken och avliva den genom frysning eller hetvatten. Meddela sedan oss samt er länsstyrelse.

Det är ett lagarbete och endast tillsammans kan vi stoppa spridningen.

Uppdaterad: 2026-08-26

Fakta & igenkänning

Lövplattmasken, med artnamnet *Obama nungara*, är en plattmask som härstammar från Sydamerika (Brasilien, Argentina, Uruguay). Släktnamnet Obama härstammar från språket Tupi och kan översättas till "blad/löv djur" (Oba=blad Ma= djur). Den har oavsiktligt introducerats i Europa och USA via handel med växter.

Fakta om lövplattmasken Obama nungara:

- Lövplattmasken är ca 5-8 cm lång och ca 0,5 cm bred. Den svenska plattmasken är mycket mindre.
- Färgen på ovansidan skiftar mellan bege och mörkt brun med svarta längsgående linjer. Undersidan är bege.
- Äggen är 0,5 cm stora och från en början klarröda men mörknar och övergår till mörkbruna efter några dagar.
- Lövplattmasken är ett rovdjur som lever på maskar, sniglar, snäckor och andra plattmaskar. Den lever på jorden och hittas i naturen oftast under träbitar, stenar och löv.
- Arten är mest aktiv efter skymningen.
- I Sverige har den än så länge bara hittats i och under krukor och på marken under krukor och tråg.

Liknande arter

Lövplattmasken *Obama nungara* skulle kunna förväxlas med andra maskar, sniglar, och iglar. För att känna igen Obama nungara kan du läsa kännetecknen ovan. Du kan också utesluta att fyndet är Obama nungara genom att känna igen andra liknande arter.

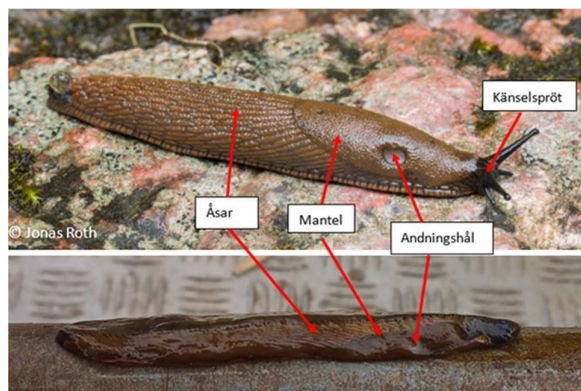
Grå landplanarie (inhemsk plattmask)

Detta är vår enda naturligt förekommande plattmask. Den blir bara upp till 2 cm och är mer jämnt grå, men kan ha mörkare teckning som upplevs flammig. Yngre och därmed mindre individer av lövplattmask kan vara svåra att skilja från den grå landplanarien. Lövplattmask går dock mer i brunt och den mörka teckningen går mer i stripor än flammor.

Sniglar

Lövplattmask kan vid första anblick förväxlas med diverse bruna sniglar. Tittar man lite närmare ser man dock att sniglarna har åsar på ryggen, en mantel, andningshål och känselspröt. De är också tjockare. Om man ser dem röra på sig kan man också se att plattmasken rör sig med den smalaste änden först och snigeln med den tjockare.

Iglar

Precis som med sniglar kan iglar vid första anblick förväxlas med *O. nungara*. Iglar har dock segment, ringar runt hela kroppen. Där är ofta tjockare och suger fast med ena ändan i underlaget.

